

בעניין:

1. דעיס, ת.ז.
 2. דעיס, ת.ז.
 3. דעיס, ת.ז.
 4. דעיס, ת.ז.
 5. דעיס, ת.ז.
 6. דעיס, ת.ז. (קטין)
 7. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר, ע"ר מס' 580-163-517
- ע"י ב"כ עו"ד סמדר בן-נתן ו/או עו"ד גלית לובצקי
ו/או עו"ד מיכל פומרנץ ו/או עו"ד אנו דעואל לוסקי
רח' הוברמן 10, תל אביב 64075
טל: 03-5619666, פקס: 03-6868596

העותרים

- נגד -

1. המפקד הצבאי באזור גדה המערבית
2. היועץ המשפטי לאיו"ש

המשיבים

ע"י ב"כ מפרקליטות המדינה

תגובת מטעם העותרים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 13.3.16, מתכבדים העותרים להגיב, כדלקמן:

1. ראשית תבקש הח"מ להתייחס לשאלה שנשאלה במהלך הדיון על ידי כב' השופט מלצר בנוגע לדברי הקטין מוראד דעיס בחקירתו במשטרה, שם ענה כי אימו חושבת שהוא גיבור ושהוא הביא הרבה כבוד למשפחה (נספח ה' לעתירה). יצוין כי מוראד נעצר באמצע הלילה בביתו, והודעתו במשטרה ניתנה ביום 19.1.16, ואילו הוריו פגשו בו לראשונה לאחר מעצרו רק ביום 4.2.16, כך שמוראד כלל לא דיבר עם הוריו קודם לחקירה ואמר את דבריו על דעתו בלבד ולא על בסיס שיחה עם אימו.
2. תמיכה לדברים אלו ניתן למצוא בראיון עם העותרת 2 ששודר בערוץ וואטן ביום 19.1.16, שם היא מתארת את מעצר בנה, באמצע הלילה, ומספרת שהיא אינה מאמינה כלל שבנה רצח כפי שנטען, כך לא נשמעת אם הסכורה כי בנה הוא רוצח גיבור. כן יצוין שהאם מתארת בראיון שהיא והעותר I נחקרו זמן רב על ידי החיילים – ויש לתהות כיצד אין על כך כל תיעוד בידי המשיבים.

הראיון (בערבית) זמין בלינק <http://www.wattan.tv/video/161035.html>

3. בנוסף לאמור, יבקשו העותרים להפנות את תשומת ליבו של בית המשפט הנכבד לראיון נוסף שנערך עם האב ברדיו אלשמש ביום 21.1.2016 (יומיים לאחר מעצר בנו), בו מכחיש האב מפורשות את הטענה כי אמר שהוא גאה בפיגוע שביצע בנו:

שדרן: אתה יודע שיש אמצעי תקשורת שציטטו אותך אומר שאתה גאה בפיגוע זה. וכי אתה כאילו ידעת על זה לפני או שידעת אחרי וכי אתה גאה בפיגוע זה?
הורה: תראה... אילו אמצעי תקשורת?
שדרן: לא חשוב איפה זה התפרסם בכמה...האם אתה מכחיש זכרים אלו, כי חשוב לנו לדעת מה העמדה שלך?
הורה: אחי אני לא יודע על זה. בטח שאני מכחיש את הדברים, ואני לא ראיתי דבר על הנושא. אני בן אדם שקם ב 3 בבוקר לעבודה וחוזר הביתה בשעה 7 בערב. אני לא עוקב אחרי מה שקורה בעולם. אוכל ארוחת ערב וישן. הילדים שלי אני רואה אותם חצי שעה. בדרך כלל כל השבוע אני עובד, רואה את הילדים שישי שבת והם היו בסדר לא שמתי לב שהייתה בעיה איתם או משהו.

הראיון (בערבית) זמין בלינק <http://www.ashams.com/print.php?ID=175993>
וכן בלינק <https://soundcloud.com/ashamsradio/eqcaicpdnhyv>

עוֹתָק מִהַתְּמַלִּיל הַמְּלֵא שֶׁל הַרְיָאיוֹן, מֵצֵב וּמְסוּמָן כּוֹסֶפֶת א'

4. באשר לדברי האב העותר 4 בכתבה בערוץ 10, כפי שהובאו בהודעה מטעם המשיבים – העותרים יבקשו לציין שמעצרו של מוראד היה מאוד טראומתי למשפחה, החיילים נכנסו באמצע הלילה, חנקו את מוראד, לא אפשרו לנשים להתלבש, ולקחו את מוראד בלי שהמשפחה הבינה במה מדובר. על רקע זה יש להבין את דברי העותר 4 בתקשורת, כאשר רואיין שעות ספורות לאחר מכן והיה נסער וכועס על כוחות צה"ל על הפגיעה במשפחתו. למען הדיוק יש לציין כי תרגום הציטוט מפי האב בכתבה הינו שגוי. האב מציין כי הוא מכבד את הפיגועים (בעוד שכתרגום צוין כי הוא תומך בהם).

5. מכל מקום, **בנסיבות בהן ב"כ המדינה ציין מפורשות בדיון שהתקיים בפני בית המשפט הנכבד, כי אין כל טענה בדבר ידיעה מוקדמת או מעורבות מצד משפחתו של הקטין בדבר כוונתו לבצע פיגוע, עצם הניסיון לאתר ביטויים כאלה ואחרים מצד משפחתו של הקטין לאחר מעשה, ממילא אינו עולה בקנה אחד עם התכלית המוצהרת של תקנה 119 – שהינה הרתעתית.**

6. עמדת בית משפט נכבד זה, כפי שנפסק פעמים רבות בעבר, הינה כי תכלית ההרתעה בלבד היא העומדת ביסוד הפעלת הסמכות מכוח תקנה 119, בשונה מענישת בני המשפחה שהינה כגדר פגיעה קולקטיבית בבלתי מעורבים. השימוש בתקנה 119 בענייננו לא נועד להעניש את משפחתו של הקטין על מעשיו, ובוודאי שלא על דברי אחיו, אלא אך ורק בכדי להרתיע לכאורה משפחות אחרות כך שימנעו מילדיהם לפעול כך בעתיד (ר' בג"ץ 8091/14 המוקד להגנת הפרט נ' שר הביטחון, מיום 3.12.14 בפסקה יז; בג"ץ 8084/02 עבאסי נ' אלוף פיקוד העורף, פ"ד נו(2) 55, 60 (2003);

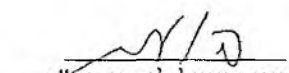
בג"ץ 4597/14 עואודה נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית (1.7.14), פסקה 19; בג"ץ 5290/14 קואסמה נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית (11.8.14), פסקה 23; בג"ץ 6288/03 סעאדה נ' אלוף פיקוד העורף, פ"ד נח(2) 289, 294 (2003), בעמ' 292; בג"ץ 698/85 דג'לס נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון, פ"ד מ(2) 42, 44 (1986).

7. בנוסף לאמור, ומעבר לתשתית העובדתית המתקיימת במקרה זה, בחינת עמדות המשפחה לאחר מעשה ובדיעבד, אינה נכללת במבחנים או בקריטריונים שנקבעו בפסיקה הנוגעים לשאלת המידתיות בהריסת בית המשפחה (בכל הנוגע למבחני המידתיות ההריסה ר' את בג"צ 8154/15 דאוד אבו ג'מאל נ' מפקד פיקוד העורף, בעמ' 19 בפסקה 15 לדעת המיעוט של כבוד השופט מזוז), וממילא אינה משפיעה עליה בפועל. כפי שמלמד ניסיון העבר, גם במקרה בו התקיימה הסיטואציה ההפוכה והמשפחה גינתה את הפיגוע שבוצע ואת הפגיעה בחפים מפשע - הדבר לא מנע את הריסת ביתה. ראה למשל בג"ץ 8066/14 אבו ג'מל ואח' נ' מפקד פיקוד העורף (31.12.2014)

עוהק מכתב העתירה מ'צב ומסומן כנספח ב'.

8. ודוק, אם הטענה היא שההרתעה מכוונת לגרום להורים פלסטינים בשטחים (ולהם בלבד) לפקח טוב יותר אחר ילדיהם - מהו רף הראיות בו צריכים לעמוד הורים של מפגעים צעירים שלא ידעו על מעשי ילדיהם כדי להוכיח שאכן ניסו למנוע זאת? האם מצופה בנסיבות הללו מבית המשפט הנכבד לבדוק את כישורי ההורות והפיקוח? מעבר לכך יש לתהות על ההנחה כי בני המשפחה לא ינסו מיוזמתם לפקח ולהשגיח אחר בנם הקטין בשל הרצון הברור מאליו למנוע ממנו את סיכון חייו שלו, אך כן ימהרו לעשות זאת רק בשל החשש מהריסת הבית בו הם מתגוררים?

9. לבסוף, יש להזגיש ולשוב ולהזגיש - כי מדובר בקטין בו 15 בסך הכל, אשר החוק הפלילי והפסיקה מצאו לנכון לייחס לו אחריות פלילית מופחתת, וזאת בשל מידת יכולתו להבין את הפסול או המשמעות של מעשיו, המושפעת באופן ישיר וממשי מגילו הצעיר (וראה לעניין זה למשל את ע"פ 5048/09 פלוני נגד מדינת ישראל (מיום 14.2.10) וסעיף 40א(1) לחוק העונשין (תיקון 113) התשע"ב-2012). לפיכך, השאלה המקדימה הדורשת בירור במקרה זה, היא האם בכלל ניתן לבסס הרתעה באמצעות הריסת בתים, מקום בו מדובר בקטין בעל שיקול דעת מוגבל, שאלה הדורשת תשתית אמפירית מינימאלית, אשר אינה קיימת במקרה דנן.

אנו דעואל לוסקי, עו"ד
ב"כ העותרים

היום. 17/3/16

ריאיון רדיו אלשמש 21.1.2016, הראיון מאתר תחנת הרדיו :

שדרן: אנחנו רוצים לדבר עם בדר אדעיס, והוא ההורה של הנער, והוא איתנו על קו הטלפון. אבו אדהם בוקר טוב.

בדר אדעיס (ההורה): בוקר טוב אחי.

שדרן: ראשית, אתה בטח מקשיב לחדשות ויודע על מה שהיה. עד כמה הופתעתם ממעצר של הבן שלך בדר, ותתאר לנו מה קרה איתכם?

ההורה: בהקשר אלינו הדבר הפתיע אותנו. זו הייתה הפתעה גדולה מאוד. בבוקר בסביבות שעה 3 לפנות בוקר, רציתי התכוננתי לצאת לעבודתי, אז ראיתי את הצבא בדלת של הבית. הסתכלתי מקומה השנייה. פתחתי את הדלת דיברתי עם הבית מהקומה למטה. אז ענו לי אבא הנה הצבא אצלנו בבית. איך שסגרתי את הטלפון וסיימתי להתכונן לתפילה הצבא נכנס אליי, שברו את הדלת ונכנסו. הדלת הייתה פתוחה אגב. הם נכנסו כבלו את ידיי והורידו אותי למטה. אח"כ קצין שב"כ לקח אותי למעלה, ושאל אותי אתה יודע למה באתי? אני עניתי שאני לא יודע למה באתם. הוא ענה שאני אגיד לך למה.

הוא חזר על אותה שאלה 3-4 פעמים, הוא אמר אתה חייב להגיד לי למה באתי? עניתי, שבדרך כלל למה הצבא בא, או שהוא מחפש נשק או מחפש משהו אחר.

הוא (הקצין) שאל, אתה תגיד לי למה באתי? ואני עניתי לו שאני לא יודע למה הוא בא. אח"כ אזקו אותי והורידו אותי לקומה למטה, אצל הילדים. לא אצל הילדים הרי לכל אחד יש חדר.

שדרן: הבן שלך מוראד היה בבית? היה ישן?

הורה: כן הוא היה בבית, אך שבזמן שהיה הצבא אני לא ראיתי אותו. הם שמו אותו בחדר אחר. אך הוא היה בבית. הם מו אותם (המשפחה) בחדר ואני בחדר אחר. בסוף הצבא נשאר מהשעה 3 (הכוונה לפנות בוקר) עד 6 בבוקר. בשעה 6 בבוקר לקחו את הילד ויצאו.

שדרן: טוב, בימים האחרונים אחרי הפיגוע היה משהו? הרגשת שהבן שלך מתנהג באופן שונה? היו לך חשדות שמשוהו קרה בהקשר זה?

הורה: לא לא... בכלל לא. לא היו אצלי חשדות בכלל בנושא זה. היו לנו חיים נורמליים טבעיים רגילים לחלוטין. באופן אישי לא ראיתי שום דבר שונה בהקשר זה.

שדרן: אהה, אז הוא לומד בבית ספר? הוא בן 15 שנים אז הוא לומד או עובד?

הורה: לא לא לא, הוא לומד בבית ספר. הוא לומד בבית ספר. הוא בכיתה י' ועולה לכיתה י"א. הוא לומד בית הספר, והממוצע שלו טוב מאוד. הילד טוב.

שדרן: ואתה בתקופה האחרונה ציפית שהוא יעשה פיגוע כמו זה? כי רואים הרבה בחורים...

ההורה (קוטע את דברי השדרן): בחיים לא! בחיים לא! בחיים לא!! אני עד רגע זה לא מאמין לדבר הזה. עד רגע זה אני לא מאמין בזה. לא ראיתי תסמינים אפילו לא נאמרה מילה ולא משהו אחר בהקשר זה.

שדרן: אתה יודע שיש אמצעי תקשורת שציטטו אותך אומר שאתה גאה בפיגוע זה. וכי אתה כאילו ידעת על זה לפני או שידעת אחרי וכי אתה גאה בפיגוע זה?

הורה: תראה... אילו אמצעי תקשורת?

שדרן: לא חשוב איפה זה התפרסם בכמה... האם אתה מכחיש דברים אלו, כי חשוב לנו לדעת מה העמדה שלך?

הורה: אחי אני לא יודע על זה. בטח שאני מכחיש את הדברים, ואני לא ראיתי דבר על הנושא. אני בן אדם שקם ב 3 בבוקר לעבודה וחוזר הביתה בשעה 7 בערב. אני לא עוקב אחרי מה שקורה בעולם.

אוכל ארוחת ערב וישן. הילדים שלי אני רואה אותם חצי שעה. בדרך כלל כל השבוע אני עובד, רואה את הילדים שישי שבת והם היו בסדר לא שמתי לב שהייתה בעיה איתם או משהו.

שדרן: אתה עובד בישראל, נכון? יש לך היתר לפי מה שאמרת לי?

הורה: כן עובד בישראל, יש לי היתר.

שדרן: הם לקחו ממך (הכוונה שללו לך) את ההיתר אתמול?

הורה: כן. כן.

שדרן: מה קורה עכשיו? עד כמה אתם מודאגים שיכולים להרוס לכם את הבית? זה מה שאומרים ראש הממשלה ושר הביטחון שהם הולכים להרוס את הבית, האם יש לך מידע? האם יש התפתחויות בחקירה? היה משהו? הודיעו לך מה חדש עם הילד?

הורה: כן, כן. הם באו אליי הלילה.

שדרן: כן.

הורה: הם באו הלילה ומדדו את הבית.

שדרן: מדדו את הבית?!

הורה: כן.

שדרן: זה אומר שאפשר להרוס את הבית בכל רגע נתון.

הורה: הם לא אמרו לי כלום, הם רק מדדו.

שדרן: אתה גר בבית נפרד? או שאתה גר בדירה בבניין?

הורה: אני וילדיי גרים באותו בית, אבל אני ואשתי גרים בקומה למעלה והילדים בקומה למטה, הילד יש לו חדר בקומה למטה. כשבא הקצין הראיתי לו שלילד יש חדר משלו...

שדרן: אתה חרד ואתה מפחד שייהרסו לך את הבית?

הורה: בטח מפחד. כל החיים שלי אני רץ ורץ ולא עשיתי דבר מלבד הבית הזה...

שדרן: האם הודיעו לך על התפתחויות בחקירה?

הורה: לא הודיעו לי דבר.

שדרן: ואין עורך דין עם הילד עד עכשיו?

הורה: לא. לא. אין.

שדרן: בכלל?

הורה: לא, אני לא עשיתי דבר עד עכשיו. ואף אחד לא הודיע לי דבר גם.

שדרן: על כל פנים, אנחנו נעקוב אחרי הנושא. אם יהיה לנו מידע אנחנו נהיה איתך בקשר. אני רוצה להודות לך אבו אדהם. הסיטואציה בה אתם נמצאים קשה במיוחד לאור מה שהזכרת, שבאו ומדדו את הבית, ולפי מה שאנחנו מבינים זו הקדמה למשהו.

על כל פנים אני מודה לך על השיחה. תודה!

הורה: תודה לך.

(הריאיון תומלל על ידי עו"ד עביר ג'ובראן דכואר מהמוקד להגנת הפרט)